

Strasbourg, 18.4.2023
COM(2023) 212 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

o enotnem mehanizmu nadzora, vzpostavljenem v skladu z Uredbo (EU) št. 1024/2013

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

o enotnem mehanizmu nadzora, vzpostavljenem v skladu z Uredbo (EU) št. 1024/2013

1. Uvod

1.1 Cilji poročila

Enotni mehanizem nadzora (EMN) je bil vzpostavljen novembra 2014 kot ključni prvi korak k bančni uniji, da bi se zagotovil visokokakovosten nadzor kreditnih institucij v EU, logično in učinkovito izvajala politika EU o bonitetnem nadzoru kreditnih institucij ter dosledno uporabljala enotna pravila. EMN je bil zasnovan kot celovita struktura, ki združuje Evropsko centralno banko (ECB) kot nadnacionalni organ ter pristojne nacionalne organe v državah članicah, ki so del euroobmočja, in državah članicah, ki so z ECB sklenile sporazum o tesnem sodelovanju.

Delovanje in pristojnosti EMN temeljijo na uredbi, ki na ECB prenaša nadzorniške naloge, tj. Uredbi (EU) št. 1024/2013 (v nadaljnjem besedilu: uredba o EMN). V skladu z navedeno uredbo mora Komisija¹ vsaka tri leta opraviti obsežen pregled splošne uporabe uredbe o EMN. Namen pregleda je opredeliti morebiten vpliv na nemoteno delovanje notranjega trga.

Prvi pregled je bil končan leta 2017, poročilo Komisije pa je bilo objavljeno oktobra 2017². Drugi pregled naj bi bil opravljen leta 2020, vendar je bil zaradi pandemije COVID-19 in dajanja prednosti delu v zvezi z bančnim svežnjem iz leta 2021 odložen do leta 2022. Komisija zdaj objavlja poročilo o drugem pregledu.

1.2 Obseg pregleda

Pri tem pregledu se spremljajo ugotovitve iz poročila o pregledu EMN iz leta 2017, da bi se ocenilo, ali so bile takrat ugotovljene pomanjkljivosti ustrezno obravnavane. Pregled zajema tudi področja, ki spadajo v obseg pooblastil iz člena 32 uredbe o EMN in niso bila ocenjena v okviru pregleda iz leta 2017, saj takrat ni bilo na voljo dovolj informacij za oblikovanje sklepov (na primer, ni bilo primerov sporazumov o tesnem sodelovanju, ki bi jih bilo mogoče pregledati). Poleg tega je pregled osredotočen na posebne prednostne spremembe in tveganja v zvezi s finančno stabilnostjo bančnega sektorja, in sicer:

- oceno sposobnosti in primernosti – pomembno orodje nadzora, ki predstavlja večji del odločitev, ki jih je Svet ECB sprejel na področju bančnega nadzora;

¹ Člen 32, [uredba o EMN](#).

² [Poročilo o pregledu EMN iz leta 2017](#).

- tveganja, povezana z okoljskimi in socialnimi dejavniki ter dejavniki upravljanja – podnebne spremembe imajo vse pomembnejše posledice za gospodarstvo in bi lahko v naslednjih letih pomenile veliko grožnjo za finančno stabilnost;
- tveganja pranja denarja in financiranja terorizma – točka, ki je zelo visoko na političnem dnevnem redu EU;
- skupine tretjih držav v obdobju po brexitu – izziv za nadzora, ki je posledica ustanavljanja novih hčerinskih družb številnih velikih bank iz tretjih držav v EU;
- tveganje na področju IKT in kibernetiko tveganje – zaradi vse večje digitalizacije finančnih storitev in velikih geopolitičnih napetosti.

Postopek pregleda je zajemal: (i) pregled dokumentacije; (ii) vhodne podatke EMN; (iii) neformalne razgovore s pristojnimi nacionalnimi organi, ki sodelujejo z EMN, pa tudi s pristojnimi nacionalnimi organi iz EU, ki ne sodelujejo v EMN; (iv) neformalne razgovore z Evropskim bančnim organom (EBA) in Enotnim odborom za reševanje (EOR) ter (v) neformalne razgovore z deležniki v sektorju.

Komisije je v okviru pregleda dokumentacije pregledala številne javno dostopne dokumente in dokumente, ki jih je predložila ECB (na primer navodila, postopke in predstavitve). Skupina je med postopkom, vključno z obiski na kraju samem v ECB, sodelovala tudi s številnimi zaposlenimi v ECB.

Z neuradnimi sestanki s predstavniki vseh 21 pristojnih nacionalnih organov, ki so del EMN ali imajo z njim sklenjene sporazume o sodelovanju, so bile zagotovljene koristne povratne informacije o splošnem stanju EMN z vidika pristojnih nacionalnih organov, dejavnosti EMN in prednostnih področjih, zajetih s pregledom. Koristni so bili tudi neuradni sestanki s predstavniki šestih pristojnih nacionalnih organov iz EU, ki ne sodelujejo v EMN, saj so zagotovili vpogled v njihovo mnenje o sodelovanju z EMN.

Komisije se je sestala tudi z več organizacijami v sektorju³, s katerimi je razpravljala o njihovih stališčih glede delovanja EMN in prednostnih področjih v okviru pregleda.

1.3 Glavna sporočila in struktura poročila

Komisija je na podlagi poročila sklenila, da EMN na splošno deluje dobro. Postal je zrel in uveljavljen nadzorni organ, ki dosegata cilje, določene ob njegovi ustanovitvi. Prispeva k zagotavljanju, da so banke dobro pripravljene in kapitalizirane za gospodarske in finančne krize. Zagotavlja tudi kakovosten in proaktiven bančni nadzor, pri čemer se hitro prilagaja izzivom v zvezi z nadzorom, kot se je pokazalo med krizo zaradi COVID-19. Sodelovanje med ECB in pristojnimi nacionalnimi organi v okviru EMN poteka dobro. Enako pozitivne so povratne informacije o poteku tesnega sodelovanja.

Poročilo sestavljajo: oddelek 2, ki vključuje zgodovinski pregled nadzora EU in delovanja EMN ter njegovega razvoja v zrel in uveljavljen nadzorni organ; oddelek 3, ki se osredotoča na vidike sodelovanja, ki so temelj EMN; oddelek 4, v katerem sta preučeni kakovost in

³ Razprave so potekale z glavnimi bančnimi združenji, dejavnimi na evropski ravni, kot so Evropska bančna federacija, Združenje za finančne trge v Evropi, Evropska skupina za hranilništvo in bančništvo na drobno, Evropsko združenje javnih bank ter Evropska zveza stanovanjskih zadrug (European Federation of Building Societies).

učinkovitost nadzorne dejavnosti, zlasti glede na nedavno krizo zaradi COVID-19, vojno v Ukrajini ter nastajajoča tveganja; oddelek 5, v katerem je obravnavan vpliv EMN na delovanje notranjega trga, ter oddelek 6, v katerem so povzeti sklepi pregleda.

2. Zgodovinski pregled in nadaljnje spremljanje na podlagi prejšnjega poročila

2.1 Pregled

Ustanovitev EMN leta 2014 je pomenila znatno spremembo načina izvajanja bančnega nadzora v euroobmočju. ECB je po sprejetju uredbe o EMN leta 2013 in pregledu kakovosti sredstev pomembnih bank v euroobmočju leta 2014 začela opravljati svojo nalogo nadzora kreditnih institucij s sedežem v bančni uniji. Neposredno nadzoruje pomembne institucije: od 1. januarja 2023 to pomeni 111 bank v državah, ki sodelujejo v bančni uniji. Te neposredno nadzorovane banke predstavljajo 82 % skupnih bančnih sredstev v sodelujočih državah⁴. Manj pomembne institucije nadzorujejo pristojni nacionalni organi pod nadzorom ECB. Poleg tega je ECB edina pristojna za vse odločitve, ki jih je treba sprejeti v zvezi s skupnimi postopki, ki se uporabljajo za pomembne in manj pomembne institucije (kot so izdaja dovoljenja in kvalificirani deleži). ECB ostaja tudi pristojna za neposredni nadzor vseh manj pomembnih institucij, da bi se zagotovila dosledna uporaba visokih nadzornih standardov v bančni uniji⁵. Ta okvir temelji na močnem osrednjem organu – bančni nadzor v okviru ECB – ter nemotenem usklajevanju in sodelovanju med ECB in pristojnimi nacionalnimi organi.

Za vzpostavitev EMN so bili potrebni nova struktura upravljanja, novi postopki in orodja, pa tudi razvoj novega načina razmišljanja o bančnem nadzoru. ECB je morala v prvih nekaj letih pripraviti svoja enotna pravila nadzora za izvajanje visokokakovostnih nadzorniških praks.

Oktobra 2020 je ECB uvedla spremembe notranje organizacije bančnega nadzora v okviru ECB. Pristojni nacionalni organi in drugi deležniki so poudarili, da sta se z reorganizacijo izboljšala način, na katerega EMN izvaja svoje nadzorne dejavnosti, ter njena sposobnost za doseganje napredka in prilagajanje izzivom.

Te spremembe označujejo nadaljnji prehod na izboljššan nadzor, ki temelji na tveganju, ter okrepitev nadzorne strategije, funkcije obvladovanja tveganj in vloge tematskega nadzorniškega pregledovanja, ki so usklajeni na osrednji ravni. Cilj je bil zagotoviti učinkovitejši nadzor in večjo usklajenost rezultatov nadzora ter izboljšati preglednost in predvidljivost nadzornih ukrepov.

2.2 Nadaljnje spremljanje predhodnih ugotovitev

Skupina Komisije je pregledala ukrepe, ki jih je ECB sprejela za obravnavanje ugotovitev iz poročila o pregledu EMN iz leta 2017, in ugotovila, da so na splošno učinkoviti. Najpomembnejši ukrepi so predstavljeni in ocenjeni v nadaljevanju, drugi pa so vključeni v

⁴ Seznam nadzorovanih subjektov (najnovejša različica iz januarja 2023) je na voljo na naslovu: <https://www.bankingsupervision.europa.eu/banking/list/html/index.en.html>.

⁵ Člen 6 [uredbe o EMN](#).

namenske oddelke poročila (npr. ocena sposobnosti in primernosti, sodelovanje v okviru EMN)⁶.

V zvezi z **odobritvami notranjih modelov** poročilo o pregledu EMN iz leta 2017 vključuje celovito oceno postopka ECB in pristojnih nacionalnih organov za odobritev novih modelov (v nadaljnjem besedilu: postopek odobritve modelov) ter stalni pregled obstoječih modelov (ciljno usmerjeni pregled notranjih modelov – TRIM). V njem so omenjeni tudi zaostanki pri odobritvah modelov zaradi vzpostavitve funkcij za odobritev in pregled modela, zaradi česar se je morebiti podaljšalo trajanje odobritev v začetni fazi. Takrat je EMN izrazil prepričanje, da bo lahko v prihodnosti zaostanek odpravil. Od takrat je EMN vzpostavil postopke za poenostavitev preverjanja modelov in postopka odobritve modela. Med njimi so (i) nov okvir intenzivnosti za preverjanje modelov in enostavnejši postopek odobritve za manj pomembne zahteve, ki temelji na programu za odpravo težav na podlagi notranjih bonitetnih ocen (IRB) EBA; (ii) odobritev zahtev, povezanih z novo opredelitvijo privzetega z oceno zunaj lokacije; (iii) vključitev nekaterih zahtev za odobritev modelov v obseg preverjanj TRIM ter (iv) dajanje prednosti ocenjevanju zahtev za odobritev, povezanih z izvajanjem novih regulativnih produktov EBA, ki bi se lahko ocenili s preverjanjem notranjih modelov, od leta 2021 v zvezi s kreditnim tveganjem. Te pobude prispevajo k odpravljanju nekaterih pomislekov, povezanih s trajanjem odobritev modelov.

Vendar zaradi pomanjkanja virov ter, na nekaterih področjih, posebnih znanj in spretnosti (npr. modeli za tržno tveganje) na ravni EMN obstaja priznana premajhna zmogljivost za obravnavanje prijav modelov in zahtev za spremembe, kar še vedno povzroča zamude. Ta vidik so poudarili deležniki v sektorju in sama ECB. K zamudam v zvezi z odobritvami modelov je v zadnjih letih prispevalo tudi število prijav modelov novoustanovljenih bank tretjih držav v obdobju po brexitu.

Poleg tega so v nekaterih primerih banke, ki so zaprosile za odobritev modela, organ, tik preden je začel preglede modelov ali celo na začetku pregledovanja, uradno obvestile, da uvedbe modela niso zaključile, kot je bilo predvideno. Posledično so bile naloge preklicane, EMN pa virov ni mogel na hitro prerazporediti na druge naloge.

To področje ostaja ključno, saj se lahko zaradi zamud pri postopku odobritve uporabijo neprimerni modeli ali pa se podceni tveganje. Vendar nadzornik praktično ne more imeti zadostnih virov za takojšen odziv na zelo različne zahteve bank v zvezi s prijavi modelov, vključno s spremembami modelov.

Na področju **ukrepov za zgodnje posredovanje in izjave o propadu ali verjetnem propadu** sta EMN in EOR sklenila revidiran memorandum o soglasju. To je omogočilo tesnejše sodelovanje na področju upravljanja bančnih kriz. Razpravlja se o nekaterih nadaljnjih ukrepih za zagotovitev še bolj nemotenega sodelovanja, kar kaže, da se stopnja sodelovanja med ECB in EOR na podlagi izkušenj sčasoma povečuje. Eden od elementov pozornosti je asimetrija med sodelovanjem ECB in EOR v njihovih upravljalnih organih. Čeprav je ECB stalna opazovalka na izvršnih in plenarnih zasedanjih EOR (kot je določeno v členu 43(3) uredbe o enotnem mehanizmu za reševanje), je lahko EOR v nadzorni odbor EMN povabljen le kot

⁶ Nekatero zelo specifične ugotovitve so zajete v ugotovitvah v drugih oddelkih: neučinkovita raba virov v zvezi s postopkom odločanja [oddelka 3.7 in 4.5], skupne nadzorniške skupine, ki nimajo ustreznega osebja ali jezikovnih spretnosti [oddelek 3.2].

opazovalec pri določenih točkah dnevnega reda. ECB v praksi povabi EOR k razpravam o posameznih bankah, pa tudi o horizontalnih zadevah in vprašanjih politike, da se zagotovi njegovo sodelovanje v vseh razpravah, pomembnih za njegove naloge. Redna udeležba predstavnika EOR v nadzornem odboru EMN prispeva k dobremu sodelovanju med obema organoma.

Pri prvem pregledu so bili priznani dosežki EMN pri dosledni in hitri uporabi **procesa nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja (SREP)**, pri čemer je v svojo metodologijo vključil regulativne spremembe. Nadaljnji napredek je bil dosežen na več področjih, zlasti pri izboljšanju komunikacije s pristojnimi nacionalnimi organi o metodah, ki se uporabljajo za prilagoditev odločitev SREP, ki so jih predlagale skupne nadzorniške skupine, na horizontalni ravni, in pri vključevanju povratnih informacij EBA v okvir ocenjevanja konvergence. Sedanje preizkušanje nove metodologije SREP, katere cilj je uporaba osnovnega SREP kot privzete metodologije, ki se vsaka tri leta dopolni s celovitim SREP, je primer nadaljnjega prehoda na nadzorni postopek, ki je bolj osredotočen na posebna tveganja bank, in sicer poleg izhodiščne ocene, ki naj bi bila ustrežnejša glede na naravo SREP, ki je specifična za banke. Pomembno je, da se odločitve, sprejete med SREP, vključno z odločitvami, ki so povezane s primerjalnimi analizami za druge banke, na pregleden način sporočijo ustreznim deležnikom, da se zagotovita kakovostna izmenjava z bankami ter njihovo razumevanje pričakovanj in rezultatov, za katere si prizadevajo nadzorniki.

Na področju **kreditnega tveganja** in zlasti v zvezi s slabimi posojili je bilo v prvem poročilu o pregledu EMN poudarjeno, da lahko ECB poveča stopnjo oblikovanja rezervacij bank z uporabo svojih orodij za nadzor⁷ v mejah veljavnega računovodskega okvira. Iz pregleda je razvidno, da ECB uporablja pretežno moralno prepričevanje, da bi banke spodbudila k uporabi preudarne politike oblikovanja rezervacij za kreditno tveganje, in določa nadzorniška pričakovanja kot orodje za sporočanje zelenih rezultatov. Na primer, na začetku pandemije COVID-19 je ECB izvršnim direktorjem bank poslala dopise⁸ z dodatnimi smernicami in nadzorniškimi pričakovanji glede obvladovanja kreditnega tveganja.

Kar zadeva **izmenjavo informacij z Evropskim računskim sodiščem (ERS)**, je bilo pri prvem pregledu EMN predlagano, naj ECB vzpostavi učinkovitejši sistem za izmenjavo informacij z ERS. ECB je to obravnavala s sklenitvijo medinstitucionalnega sporazuma z ERS o izmenjavi informacij⁹.

V zvezi z **Upravnim odborom za pregled** so bile pri prvem pregledu poudarjene morebitne prednosti izboljšanja preglednosti odločitev, na primer z objavo povzetkov odločitev na spletnem mestu ECB ob ustreznem upoštevanju pravil o zaupnosti. Preglednost se je dejansko na splošno povečala, deloma zaradi več pojasnil o delovanju Upravnega odbora za pregled na spletnem mestu o bančnem nadzoru v okviru ECB v zadnjih nekaj letih, vključno z obravnavanimi zadevami in elementi lastne sodne prakse.

⁷ Pristojni organi za bančni nadzor na podlagi okvira EMN niso pooblaščen za uvedbo posebnih določb, ki temeljijo na računovodskih standardih. Vendar bonitetni okvir zagotavlja seznam razpoložljivih orodij za vplivanje na stopnjo oblikovanja rezervacij bank, kadar računovodska obravnava ni dovolj preudarna in bi lahko sprožila bonitetna tveganja za nadzorovane banke.

⁸ [Dopis izvršnim direktorjem.](#)

⁹ Medinstitucionalni sporazum med ECB in ERS o izmenjavi informacij: [MOU_ECA-ECB.pdf](#).

Nazadnje je bilo pri prvem pregledu ugotovljeno, da bi lahko ECB preučila možnost vključitve večje sorazmernosti v svojo **metodologijo za nadomestila**. To je bilo v veliki meri doseženo s pregledom uredbe o nadomestilih za nadzor¹⁰, ki se izvaja od obdobja zaračunavanja nadomestila 2020. Z novim postopkom je bil med drugimi metodološkimi izboljšavami uveden popust na minimalni del nadomestila v okviru nadzora ECB za manjše manj pomembne institucije.

3. Vidiki sodelovanja

3.1 Pregled

Dobro delovanje EMN in uspešnost institucije v vodilni vlogi nadzora nad bankami EU sta močno odvisna od sodelovanja in usklajevanja med ECB in pristojnimi nacionalnimi organi ter od stalne izmenjave informacij. Pri pregledu je bilo ugotovljeno, da je ECB v zadnjih letih lahko izboljšala sodelovanje s pristojnimi nacionalnimi organi ter spodbudila vrsto organizacijskih in operativnih pobud za okrepitev usklajevanja in komunikacije na večini področij nadzora v okviru obstoječih kadrovskih virov.

V razpravah s pristojnimi nacionalnimi organi je bilo na splošno pohvaljeno povečanje kakovosti sodelovanja z ECB. V njih so bili med drugim poudarjeni podpora in usposabljanje, ki sta na voljo pristojnim nacionalnim organom, konstruktivna in pragmatična izmenjava informacij med mrežami ter dostop do orodij IT, ki jih je razvil EMN, da bi se olajšala dosledno poročanje in nadzorniško pregledovanje. Ugotovljeno je bilo tudi, da so zaradi večje zapletenosti nadzorne dejavnosti, ki je razvidna tudi iz povečanja števila novih nadzornih pobud, potrebni znatni viri tako na ravni ECB kot na ravni pristojnih nacionalnih organov. Če navedeni viri niso na voljo, je treba izvesti rešitve za racionalizacijo nadzornih postopkov.

Zaradi večjih nadzornih odgovornosti se je ECB tudi bolj osredotočila na vidike, ki predstavljajo večja tveganja za svetovno finančno stabilnost. Zato so bile nekatere pobude, ki bi jih lahko pristojni nacionalni organi prednostno obravnavali (npr. posodobitev nadzornih smernic za manj pomembne institucije), v nekaterih primerih odložene.

V povratnih informacijah združenj v sektorju so bila poudarjena nekatera področja, ki bi jih EMN lahko obravnaval, da bi se izboljšale izmenjave z nadzorovanimi institucijami ter povečala ozaveščenost o njegovi strategiji in ciljih na individualni ravni in v sektorju. Eno od področij, na katerem si sektor prizadeva za izboljšave, je boljša komunikacija, zlasti v zvezi z obsegom in cilji tematskih pregledov in raziskav, ki lahko včasih od bank zahtevajo veliko virov in vključujejo kratke roke. Nekateri deležniki v sektorju želijo, da bi se rezultati primerjalne analize, izvedene med SREP, in tematskih pregledov sporočali bolj sistematično.

3.2 Neposredni nadzor nad pomembnimi institucijami

Neposredni nadzor EMN nad pomembnimi institucijami je bil **učinkovit in pravočasen** tudi v izjemnih okoliščinah (npr. izvajanje pragmatičnega SREP med pandemijo COVID-19) ter **zajema nove vrste tveganj** (pranje denarja in financiranje terorizma, kibernetika tveganja, okoljska, socialna in upravljavska tveganja).

¹⁰ [Uredba o nadomestilih za nadzor](#).

Skupne nadzorniške skupine, ki jih sestavljajo zaposleni v ECB in pristojnih nacionalnih organih, predstavljajo glavni steber nadzora nad pomembnimi institucijami. Povratne informacije pristojnih nacionalnih organov in deležnikov v sektorju kažejo, da je sedanja ureditev nadzora skupnih nadzorniških skupin na splošno učinkovita, z jasnimi linijami poročanja in odgovornostmi. V nekaterih posebnih primerih se skupne nadzorniške skupine srečujejo s pomanjkanjem posebnih znanj in spretnosti (npr. jeziki, tehnično strokovno znanje). EMN redno ocenjuje vrste znanj in spretnosti, ki jih v teh skupinah primanjkuje, da lahko, kjer je to mogoče, usposobi zaposlene ali zaposli novo osebje.

Sedanji SREP se iz podrobnega in izčrpnega procesa **razvija** v proces, ki bolj temelji na tveganju. To skupnim nadzorniškimi skupinam zagotavlja več časa, da se osredotočijo na glavna nesistematična tveganja posamezne pomembne institucije. Primerjalna analiza, ki jo izvajajo horizontalne funkcije ECB v celotnem SREP, omogoča dosledno in skladno uporabo odločitev SREP. Od zadnjega pregleda so bili pristojni nacionalni organi bolj vključeni v proces, zlasti v smislu metod, ki se na horizontalni ravni uporabljajo za prilagoditev odločitev SREP, ki jih predlagajo skupne nadzorniške skupine.

Poleg tega EMN razvija nadzorne metodologije in postopke, zlasti v zvezi z uporabo **zahtev v okviru drugega stebra in smernic v okviru drugega stebra**, da bi se pri nadzoru uporabljal usklajen pristop. Ta uskladitev nadzornih postopkov se uporablja tudi za rezultate inšpekcijskih pregledov na kraju samem.

ECB je pred pandemijo in med njo dajanje posojil s finančnim vzvodom opredelila kot veliko ranljivost za pomembne institucije, v zvezi s katero so potrebni okrepljen nadzor in nadaljnji ukrepi¹¹. Zaradi visoke rasti posojil s finančnim vzvodom in znatnih tveganj, povezanih s temi posli, tudi zaradi pomanjkanja zavez in nižjih bonitetnih ocen ter pomanjkljivosti pri obvladovanju tveganj v bankah, je ECB menila, da je financiranje z vzvodom prednostna naloga nadzora (2022–2024).

ECB v odziv na spremembe v okolju obrestnih mer od druge polovice leta 2021 daje prednost tudi pregledom obvladovanja obrestnega tveganja in tveganja kreditnega razmika¹². ECB je ta tveganja vključila tudi med svoje prednostne naloge nadzora v letu 2022.

3.3 Posredni nadzor nad manj pomembnimi institucijami

Pristojni nacionalni organi so med dvostranskimi izmenjavami dali pozitivne povratne informacije o kakovosti sodelovanja z ECB na področju nadzora nad manj pomembnimi institucijami, pri čemer so med pregledom leta 2017 nadalje gradili na dobrih rezultatih v zvezi s tem. Pristojni nacionalni organi so izpostavili področja, na katerih je prišlo do bistvenega izboljšanja:

- stalno povečevanje kakovosti in pogostosti razprav med pristojnimi nacionalnimi organi in službami ECB za posamezne države (v praksi to omogoča tudi virtualno delovno okolje);

¹¹ ECB je na podlagi smernic, objavljenih leta 2017, objavila dopis, ki ga je poslala izvršnim direktorjem pomembnih institucij in v katerem je opisala nadzorniška pričakovanja glede poslov s finančnim vzvodom ([Leveraged transactions \(Posli s finančnim vzvodom\)](#)).

¹² Ta osredotočenost na obvladovanje obrestnega tveganja je zlasti pomembna glede na težave, s katerimi so se marca in aprila 2023 srečale nekatere srednje velike ameriške banke.

- vzpostavitev mrež višjega vodstva za razpravljanje o izvajanju politik;
- prispevek novih horizontalnih funkcij EMN k vse večji usklajenosti nadzorniških praks;
- prostovoljna uporaba portala sistema upravljanja informacij (IMAS) za manj pomembne institucije.

Nadzorne metodologije, dogovorjene na ravni EMN za manj pomembne institucije, običajno sprejmejo pristojni nacionalni organi, z določeno stopnjo sorazmernosti. Pristojni nacionalni organi so opozorili, da se metodologija za manj pomembne institucije, ki je ključna za zagotovitev doslednosti nadzora, ne posodablja celovito vsako leto (zadnja celovita revizija je bila izvedena leta 2020). Hkrati pa so bili nedavno ponovno pregledani posebni elementi metodologije za manj pomembne institucije, kot je vključitev tveganja na področju IT pod operativno tveganje. Nadzorne smernice za vključitev tveganj pranja denarja in financiranja terorizma bodo leta 2023 vključene v metodologijo za manj pomembne institucije. Poleg tega so dvostranske izmenjave s pristojnimi nacionalnimi organi potrdile različno pogostost nadzorniškega pregledovanja manj pomembnih institucij, zlasti majhnih in nezapletenih institucij.

Nekatere pobude, uvedene prostovoljno, bi lahko imele koristi tudi od nadaljnega vključevanja, kot je uporaba IMAS za vse manj pomembne institucije z visokim tveganjem in velikim vplivom ter za nekatere druge elemente stalnega nadzora nad manj pomembnimi institucijami, pri čemer je tesno sodelovanje z ECB utemeljeno s profilom tveganja takih manj pomembnih institucij. IMAS bi se lahko razširil na majhne banke s poslovnim modelom z visokim tveganjem, saj bi ta previdnostni ukrep ECB omogočil izvajanje strožjega nadzora in po potrebi prevzem neposrednega nadzora nad določenimi institucijami.

V zvezi z nadzorom nad pomembnimi institucijami in manj pomembnimi institucijami so nekateri pristojni nacionalni organi opozorili, da lahko znaten obseg dela, ki ga opravi EMN, v nekaterih primerih pomeni obremenitev pristojnih nacionalnih organov z manj kadrovskimi viri, na primer zaradi sodelovanja v različnih pobudah, delovnih skupinah in tečajih usposabljanja. Da bi EMN to obravnaval, se je nedavno osredotočil na vzpostavitev regionalnih vozlišč strokovnega znanja. Njihov namen je razviti obsežno in poglobljeno znanje o določeni vrsti tveganja, poiskati rešitve za njegovo zmanjšanje in nato deliti to znanje v celotnem EMN. Eden od že preizkušenih primerov je vzpostavitev vozlišča za listinjenje, ki ga vodi francoski nadzorni organ (ACPR). Ta vozlišča ne ponazarjajo le tesnega sodelovanja med ECB in pristojnimi nacionalnimi organi, temveč tudi cilj optimizacije razpoložljivih virov ob hkratnem doseganju doslednih rezultatov v celotnem EMN.

3.4 Sporazumi o tesnem sodelovanju

EMN je od pregleda leta 2017 sklenil dva sporazuma o tesnem sodelovanju z Bolgarijo in Hrvaško, katerih organi zdaj sodelujejo v EMN¹³. Sporazumi o tesnem sodelovanju so zelo specifični, saj se zadevni pristojni nacionalni organ pridruži EMN na nekoliko drugačni podlagi kot pristojni nacionalni organi sodelujočih držav članic iz euroobmočja. Glavna razlika je, da

¹³ Hrvaška se je euroobmočju pridružila 1. januarja 2023. Postala je tudi polnopravna članica EMN.

pristojni nacionalni organi tesno sodelujočih držav članic sodelujejo v EMN, vendar v smislu odločanja delujejo na podlagi navodil, ki jih EMN posreduje pristojnemu nacionalnemu organu, in ta navodila preoblikujejo v nacionalne odločitve.

Izkušnje z vključitvijo Bolgarije in Hrvaške so pozitivne. Pred sklenitvijo sporazumov o tesnem sodelovanju so potekale poglobljene izmenjave in temeljite priprave. To je pripomoglo k nemotenemu procesu, zlasti s tem, da se je bolgarskim in hrvaškim organom omogočilo dovolj časa, da svoje politike in prakse prilagodijo novovzpostavljenemu okviru sodelovanja.

Zaradi načina oblikovanja sporazumov o tesnem sodelovanju postopek odločanja, ki temelji na navodilih, traja dlje kot notranje odločanje EMN. Eden od primerov je, da nacionalni organi običajno prejmejo navodila v angleščini, ki jih morajo nato prevesti v nacionalne jezike in izvajati z nacionalnimi pravnimi instrumenti. Poleg tega je organizacija skupnih inšpekcijskih pregledov na kraju samem zapletena, saj uredba o EMN dodeljuje ECB le vlogo „opazovalke“ pri inšpekcijskih pregledih v državah s sporazumi o tesnem sodelovanju.

Vendar sporazumi o tesnem sodelovanju na splošno dobro delujejo, pri čemer je bil po sklenitvi sporazumov na več področjih dosežen hiter napredek. To vključuje pravočasno vzpostavitev neposrednih komunikacijskih kanalov med nadzorovanimi subjekti in skupnimi nadzorniški skupinami, nemoteno vključevanje nadzorovanih subjektov v centralizirani SREP ter spodbujanje nadzorniškega strokovnega znanja v Bolgariji in na Hrvaškem o lokalnih temah in izkušnjah z nacionalnimi pomembnimi institucijami s strani EMN.

3.5 Sodelovanjem z nadzorniki iz tretjih držav in vpliv brexita

Številne pomembne institucije, ki jih nadzoruje EMN, so močno prisotne v mednarodnem okolju. V zvezi s tem sta ključna čezmejno sodelovanje in usklajevanje pri opredelitvi in zmanjševanju tveganj za finančno stabilnost.

EMN si je v zadnjih letih prizadeval za poglobitev svojega strateškega sodelovanja z organi tretjih držav v zvezi z vprašanji nadzora. Z organi za bančni nadzor in organi za nadzor trga s sedežem zunaj EU, je podpisal več kot 15 memorandumov o soglasju, ki so objavljeni na spletišču ECB s soglasjem partnerskega organa. Tovrstni sporazumi omogočajo nemoteno sodelovanje pri nadzoru in izmenjavo informacij.

Od leta 2016 so se mednarodne banke po brexitu reorganizirale, da bi zagotovile stalno prisotnost v EU. Posledično je EMN vodil približno 25 postopkov odobritve, povezanih z brexitom. To je vključevalo ustanovitev novih kreditnih institucij in prestrukturiranje obstoječih. EMN je moral obravnavati izziv njihove vključitve v razmeroma kratkem času, kar je bilo še posebej zapleteno za podrejene družbe velikih mednarodnih bank z različnimi poslovnimi modeli.

EMN je avgusta 2018 objavil svoja nadzorniška pričakovanja v zvezi z modeli knjiženja bank. Osredotočena so bila na zagotavljanje, da imajo novoustanovljeni subjekti pod nadzorom EMN zanesljive okvire za obvladovanje in nadzor tveganj ter da so v krizi operativno odporni.

EMN na podlagi navedenega in v okviru nadzorniških nalog, ki jih ima za zagotovitev, da imajo podrejene družbe iz tretjih držav vzpostavljeno ustrezno upravljanje in obvladovanje tveganj, zaključuje pregled praks knjiženja in obvladovanja tveganj v trgovalnih enotah

(primerjalni pregled trgovalnih enot) Pregled je osredotočen na prakse knjiženja in obvladovanja tveganj v trgovalnih enotah, ki se ukvarjajo npr. z vzdrževanjem trga, likvidnostjo in izvedenimi finančnimi instrumenti¹⁴ v okviru „prihajajočih bank po brexitu“.

Pregled je ključno orodje za nadzor, ki EMN omogoča, da preveri, ali se prakse v sektorju približujejo nadzorniškimi pričakovanjem ECB v zvezi z vsemi subjekti EMN, vključno s podrejenimi družbami skupin iz tretjih držav v EU. Izkazalo se je, da večina prihajajočih bank ni izpolnila pričakovanj, ki jih je določil EMN, pri čemer so se pokazale nekatere značilnosti slavnatih podjetij. EMN je določil različne kazalnike tveganja za vsako trgovalno enoto, da bi bolje zajel pomembnost trgovanja in vsa pomembna tveganja, ki jih povzroča. ECB bo te pomanjkljivosti v pravnih redih v zvezi z zadevnimi bankami obravnavala v drugem četrtletju 2023, pri čemer bo ustrezno postopno ukrepala.

3.6 Sodelovanje z nebančnimi nadzornimi organi

EMN je vzpostavil številne mehanizme sodelovanja z nadzorniki drugih subjektov finančnega sektorja, kot so zavarovalnice in investicijska podjetja (v nadaljnjem besedilu: nebančni nadzorniki). Ta oblika sodelovanja je še posebej pomembna, saj številne bančne skupine nadzorujejo zavarovalnice, investicijska podjetja in druge subjekte finančnega sektorja, ki so pod finančnim nadzorom drugih nadzornih organov. Poleg tega je EMN glede na to, da veliko število kreditnih institucij, ki so pod njegovim nadzorom, izdaja vrednostne papirje na reguliranih trgih EU, vzpostavil komunikacijske kanale s trgi in nadzorniki vrednostnih papirjev.

Glavni cilj EMN na tem področju je izmenjava informacij, da se po potrebi zagotovi usklajeno ukrepanje. V okviru EMN so na splošno skupne nadzorniške skupine tiste, ki zagotavljajo ustrezen pretok informacij z nebančnimi nadzorniki.

Ena od osrednjih točk je, da je učinkovita izmenjava informacij med EMN in nebančnimi nadzorniki odvisna od tega, kako je organiziran nadzor finančnih trgov na nacionalni ravni. Čeprav naloge EMN zajemajo le bonitetni nadzor kreditnih institucij, so v nekaterih državah članicah ustrezni nacionalni organi, pristojni za nadzor finančnih sektorjev (bančništvo, zavarovanje, vrednostni papirji), vključeni v en sam nadzorni organ ali pa so razdeljeni med bonitetni organ in organ za finančno poslovanje. Potreben je lahko tudi mehanizem za izmenjavo informacij med EMN in nadzorniki trgov iz tretjih držav. Novi memorandum o soglasju, ki sta ga leta 2021 sklenili ameriška komisija za vrednostne papirje in borzo ter ECB, bi lahko bil primer v zvezi s tem.

Poleg tega je EMN eden od ključnih akterjev pri dopolnilnem nadzoru nad finančnimi konglomerati. To so skupine, sestavljene iz bančne, zavarovalniške in naložbene veje, za katere se uporabljajo pravila za dopolnilni nadzor, določena v direktivi o finančnih konglomeratih. Direktiva zlasti določa, da se med sektorskimi nadzorniki, pristojnimi za različne veje konglomerata, eden imenuje za koordinatorja¹⁵. Glede na to, da EMN nadzira pomembne institucije, ima pogosto nalogo nadzornika koordinatorja za nekatere največje finančne

¹⁴ [The desks mapping review – integrating Brexit banks into European banking supervision \(Pregled vzporejanja v enotah – vključevanje bank v evropski bančni nadzor po brexitu\)](#).

¹⁵ Direktiva o finančnih konglomeratih določa okvir za sodelovanje pri nadzoru med vsemi nadzorniki, vključenimi v nadzor nad subjekti v finančnem konglomeratu. Poleg tega določa merila za imenovanje „koordinatorja“, tj. nadzornika, ki prevzame vodilno vlogo pri izvajanju pooblastil za dopolnilni nadzor.

konglomerate, ki delujejo v EU. Do nedavnega je bil EMN na tem področju osredotočen na vsakodnevni nadzor, in sicer na opredelitev prednostnih vprašanj nadzora. ECB je od takrat sklenila sporazume o sodelovanju z zavarovalnimi nadzorniki, da bi spodbudila sodelovanje in izmenjavo informacij v zvezi z bančnimi in zavarovalniškimi konglomerati. Poleg tega ECB zdaj dejavnije sodeluje z Evropskim organom za zavarovanja in poklicne pokojnine pri izmenjavi strokovnega znanja in informacij, da bi bolje zajela tveganja, specifična za konglomerate, pri čemer je vzpostavila notranji formaliziran delovni proces v zvezi s finančnimi konglomerati.

3.7 Napredek pri sodelovanju na drugih področjih stalnega nadzora

Sposobnost in primernost

Kot je bilo ugotovljeno v prvem poročilu o EMN, ocene sposobnosti in primernosti predstavljajo večino odločitev, ki jih Svet ECB sprejme na predlog Nadzornega odbora ECB.

Od zadnjega pregleda EMN je bil dosežen znaten napredek pri krepitvi sodelovanja s pristojnimi nacionalnimi organi na področju ocenjevanja sposobnosti in primernosti. To so pristojni nacionalni organi na splošno priznali v razpravah med pregledom. Na splošno pozdravljajo dosežke EMN, zlasti glede sistema odločanja na podlagi tveganja in uvajanja novih orodij IT.

ECB skupaj s pristojnimi nacionalnimi organi oblikuje mrežo sposobnosti in primernosti, ki se ukvarja z razvojem ter posodabljanjem ustreznih navodil in predlog, da bi bil postopek ocenjevanja in odobritve postopkov ocene sposobnosti in primernosti v okviru stalnega nadzora bolj dosleden, racionaliziran in učinkovit. Ti dokumenti zajemajo ključne elemente, kot so (i) predloge za razgovore za različne vodstvene položaje, tudi za nosilce ključnih funkcij, (ii) priprava smernic za zagotovitev, da se v vseh postopkih in odločitvah v zvezi s sposobnostjo in primernostjo uporablja dosledno besedilo; (iii) navodila v zvezi s sposobnostjo in primernostjo, ki vsebujejo opis veljavnih politik, praks in postopkov EMN za ocenjevanje primernosti članov upravljalnih organov pomembnih kreditnih institucij, ter (iv) priročnik za podporo skupnim nadzorniškim skupinam in osebam, pristojnim za obravnavanje primerov, iz pristojnih nacionalnih organov pri vsakodnevni uporabi stališč EMN glede sposobnosti in primernosti pri pripravi osnutka ocene sposobnosti in primernosti.

EMN je od prejšnjega pregleda EMN okrepil svoje ukrepe za učinkovitejše sprejemanje odločitev o sposobnosti in primernosti. Poenostavil je postopek odločanja, in sicer z izvajanjem postopka prenosa pooblastil in hitrega postopka za manj zapletene odločitve, ter se osredotočil na razvoj ustreznih orodij IT za obravnavanje številnih ocen sposobnosti in primernosti ob hkratnem zagotavljanju učinkovitega nadzora. V nekaj specifičnih primerih je preučil možnost *ad hoc* rešitev, namenjenih obravnavanju vprašanj v zvezi s sposobnostjo in primernostjo, ki so specifična za nekatere države članice, in preučuje izvajanje uspešnih pristopov k podobnim primerom.

Poleg tega je leta 2018 vzpostavil alternativni postopek za sposobnost in primernost (AFAPP). To je hitri postopek odločanja za povečanje učinkovitosti, skrajšanje časa obravnavanja odločitev glede sposobnosti in primernosti ter omogočanje večje osredotočenosti na tveganja. V skladu s tem postopkom je pristojni nacionalni organ skupaj s članom skupne nadzorniške

skupine pristojen za pripravo predloga namesto za pripravo predhodnega predloga na ravni pristojnih nacionalnih organov in skupne ocene pristojnega nacionalnega organa/ECB. Predlog se nato predloži neposredno sekretariatu EMN, ki preveri kakovost, in višjemu vodstvu ECB, ki ga sprejme¹⁶.

EMN si prizadeva izboljšati svoja orodja IT, da bi racionaliziral ocenjevanje sposobnosti in primernosti ter upravljal veliko količino informacij. Začel je uporabljati portal IMAS, ki je bil uveden v začetku leta 2021 v podporo nadzornemu postopku, da bi bankam omogočil neposreden in varen prenos vseh zahtevanih dokumentov za vloge za ocene sposobnosti in primernosti. Ustrezne informacije o postopku v zvezi s sposobnostjo in primernostjo, kot so posodobljeni postopki in predloge, se naložijo v notranjo mrežo, da se pristojnim nacionalnim organom zagotovi enostaven dostop do najnovejše dokumentacije.

Kar zadeva orodja, razvita posebej za podporo ocenjevanju sposobnosti in primernosti, EMN z dvema pristojnima nacionalnima organoma preizkuša orodje za strojno učenje za lažje branje in ocenjevanje vprašalnikov v zvezi s sposobnostjo in primernostjo ter opozarja na morebitne pomisleke v zgodnji fazi postopka. Cilj je široka uporaba orodja do prve polovice leta 2023.

Čeprav se priznava napredek, dosežen v sodelovanju s pristojnimi nacionalnimi organi¹⁷, še vedno obstajajo izzivi, zlasti zaradi neusklajenosti med nacionalnimi okviri in nacionalnih posebnosti. To so poudarili nekateri pristojni nacionalni organi, ki so opozorili na omejitve prizadevanj EMN brez nadaljnjega usklajevanja. Bančni sveženj, ki ga je Komisija predlagala oktobra 2021, vključuje predlog za nadaljnjo uskladitev regulativnega okvira za ocene sposobnosti in primernosti. O predlogu zdaj razpravljata Evropski parlament in Svet.

Pooblastila glede pregona in sankcioniranja

V poročilu o pregledu EMN iz leta 2017 je bilo poudarjeno, da je za oceno pooblastil ECB glede pregona in sankcioniranja potrebnih več praktičnih izkušenj. EMN je približno osem let po ustanovitvi dokazal, da je postopoma pridobil te izkušnje. Iz zadnjega poročila EMN o sankcioniranju¹⁸ je razvidno, da je bil pregon usmerjen predvsem v kršitve bonitetnih zahtev na področju notranjega upravljanja (v skladu s prednostnimi nalogami nadzora EMN za leto 2021). Poleg tega je iz njega razvidno povečanje sankcioniranja, ki je usmerjeno v kršitve obveznosti nadzorniškega poročanja. V zvezi z metodologijo je ECB marca 2021 objavila navodila za določanje upravnih kazni, s katerimi se je izboljšala preglednost.

ECB lahko v okviru svojih pooblastil glede pregona naloži periodične denarne kazni¹⁹ v primeru stalne kršitve predpisa ali nadzorniške odločitve ECB. Doslej je ECB to orodje za pregon uporabila le v nekaj primerih.

EMN uporablja svoja pooblastila glede sankcioniranja v okviru prenosa direktive o kapitalskih zahtevah v nacionalno zakonodajo sodelujočih držav članic. Vendar razlike v izvajanju

¹⁶ Ta postopek, ki se je sprva uporabljal za 11 držav članic in institucije s skupnimi sredstvi v višini manj kot 3 milijarde EUR, je bil leta 2022 razširjen na vse države članice v EMN in institucije s skupnimi sredstvi v višini največ 10 milijard EUR.

¹⁷ Povprečni čas obravnave za ocene sposobnosti in primernosti za člane upravljalnega organa se je skrajšal za 33 %, in sicer s 164 dni leta 2017 na 110 dni leta 2021. Skupni čas obravnave postopkov v zvezi s sposobnostjo in primernostjo, zaključenih leta 2021, je bil v povprečju 3,7 meseca.

¹⁸ [Poročilo o sankcioniranju iz leta 2021](#).

¹⁹ Člen 129 [uredbe o vzpostavitvi okvira EMN](#) omogoča, da EMN uporabi periodične denarne kazni.

pomembnih elementov režima sankcij med državami članicami spodkopavajo zmožnost ECB, da dosledno zagotavlja ustrezne sankcije.

Namen predloga o bančnem svežnju je uskladiti nekatera pooblastila glede nadzora in sankcioniranja v EU. Prvič, njegov cilj je razširiti področje uporabe pooblastil glede sankcioniranja, tako da se seznam kršitev, za katere se uporabljajo upravne kazni in sankcije, dopolni z dodatnimi bonitetnimi zahtevami. Drugič, njegov namen je pristojnim nacionalnim organom zagotoviti večja pooblastila za izvrševanje pravil, tako da se v zakonodajo uvedejo periodične denarne kazni, da bodo kreditne institucije hitro izpolnile bonitetne zahteve. Predlog četrte direktive o kapitalskih zahtevah bi zato nadzornikom zagotovil učinkovita, sorazmerna in odvračilna orodja za pregon in sankcioniranje.

4. Prilagajanje bančnega nadzora novim izzivom

4.1 Pregled

Izzivi, s katerimi se od svetovne finančne krize srečuje bančni sektor, so poudarili pomen krepitve nadzorniških praks za celotno gospodarstvo. Učinkovit visokokakovostni nadzor nad bankami ter čezmejno in medsektorsko komuniciranje in sodelovanje v zvezi z nadzorom sta bistvena za hitro prepoznavanje in obravnavanje tveganj za varnost in trdnost kreditnih institucij ter finančno stabilnost. Da bi to dosegli, morajo nadzorni organi skrbno opredeliti svoje cilje, razviti in vzdrževati v prihodnost usmerjeno oceno tveganj za finančno stabilnost ter upoštevati proaktiven celostni pristop k bančnemu nadzoru in svojo sposobnost ekstrapoliranja v celotnem finančnem sektorju, da bi izpolnili želene cilje.

Pri pregledu so bila ocenjena štiri področja izzivov za nadzor:

- odziv na krizo zaradi COVID-19;
- nadzor tveganj na področju IT in kibernetičnih tveganj;
- izzivi v zvezi z nadzorom, povezani s podnebnimi tveganji;
- izzivi v zvezi z nadzorom, povezani s pranjem denarja.

Odziv EMN na vojno v Ukrajini je bil med tem pregledom ocenjen le posredno, in sicer z vidika vpliva povečanega geopolitičnega tveganja na finančno stabilnost bank in bančni nadzor, zlasti na kibernetično in kreditno tveganje. Ugotoviti je mogoče, da se je EMN podobno kot pri odzivu na pandemijo COVID-19 odzval hitro in celovito²⁰, da bi zmanjšal ključna tveganja. Ta tveganja so vključevala izpostavljenost številnih nadzorovanih bank Rusiji, učinek sankcij, kibernetične napade in poslabšanje makroekonomskih obetov zaradi začetka energetske krize. EMN je v svojih prednostnih nalogah nadzora za obdobje 2023–2025 vojno v Ukrajini in nastajajoča tveganja opredelil kot eno od ključnih področij, ki vzbujajo zaskrbljenost²¹. Dokazal je, da se je bil sposoben kmalu po pandemiji COVID-19 prilagoditi novi vrsti krize, čeprav je še prezgodaj za oceno dolgoročnejšega učinka sprejetih ukrepov.

²⁰ [Supervisors' reaction to the war in Ukraine \(Odziv nadzornikov na vojno v Ukrajini\) \(europa.eu\)](#).

²¹ [ECB Banking Supervision: supervisory priorities for 2023–2025 \(Bančni nadzor v okviru ECB: prednostne naloge nadzora EMN v obdobju 2023–2025\)](#).

4.2 Odziv na pandemijo COVID-19

Z vidika bančnega nadzora je izbruh pandemije COVID-19 pomenil pomemben preizkus zmogljivosti EMN za hitro prilagajanje izzivom v zvezi z nadzorom. Po mnenju pristojnih nacionalnih organov in deležnikov v sektorju je bil odziv EMN na pandemijo hiter in prožen. Orodja, ki so bila na voljo nadzornikom, so bila zadostna in učinkovita za obravnavanje posledic krize v okviru širšega odziva javne politike na pandemijo. Tudi sodelovanje med ECB, pristojnimi nacionalnimi organi in evropskimi nadzornimi organi je bilo med pandemijo dobro.

Četudi je morda težko oceniti natančne učinke posameznih ukrepov za kapitalsko in likvidnostno razbremenitev – hkrati so bili na ravni EU in nacionalni ravni sprejeti ukrepi fiskalne in monetarne podpore –, so se naslednji ukrepi, ki jih je EMN sprejel za odpravo posledic pandemije, izkazali za učinkovite:

- *ukrepi za operativno razbremenitev*: ti ukrepi, za katere je sektor menil, da so še posebej koristni, kot so daljši roki za izpolnjevanje obveznosti nadzora (npr. za izvajanje popravnih ukrepov, ki izhajajo iz nedavnih inšpekcijskih pregledov na kraju samem in preverjanj notranjih modelov), so bili sprejeti pravočasno in so bankam zagotovili potrebne zmogljivosti za takojšnjo odpravo posledic krize;
- *stalno spremljanje tveganj za banke*: izbruh pandemije je pokazal, da je treba okrepiti in poglobiti nadzor nad obvladovanjem kreditnega tveganja. Velika večina pristojnih nacionalnih organov je pohvalila vpogled, ki so jih pridobili z odzivi bank na dopis izvršnim direktorjem;
- *priporočilo glede izplačevanja dividend*: priporočilo ECB glede dividend za pomembne institucije je bilo učinkovito, pri čemer se je v bankah, ki so med pandemijo delovale kot dodaten kapitalski blažilnik, ohranil kapital v višini 28 milijard EUR. Praktična uporaba priporočila za manj pomembne institucije je bila, čeprav so ga upoštevali vsi pristojni nacionalni organi, manj učinkovita, saj veliko manj pomembnih institucij še vedno izplačuje dividende²², na kar so z vidika enakih konkurenčnih pogojev opozorili deležniki;
- *uporabnost blažilnika*: med pandemijo COVID-19 je ECB bankam dovolila, da posežejo v svoj kapital, oblikovan na podlagi smernic v okviru drugega stebra, ter uporabijo kapitalske in likvidnostne blažilnike, da bi preživele morebitno poslabšanje svojih bilanc stanja in likvidnostnih pozicij. Glede na obseg sprejetih ukrepov javne in denarne podpore banke niso imele velikih izgub, poleg tega pa zaradi omejitev v zvezi z maksimalnim zneskom za razdelitev²³ in zaznanih omejitev na trgih (npr. morebitni učinki stigmatizacije banke na trgu) niso uporabile svojih blažilnikov.

Pandemija COVID-19 je izpostavila področja bančnega nadzora, na katerih so možne izboljšave. Pri tem so izkušnje s pragmatičnim SREP zagotovile dragocen vpogled v morebitne poenostavitve rednega SREP v normalnih razmerah. Na področju kreditnega tveganja je pandemija COVID-19 razkrila znatne pomanjkljivosti pri obvladovanju kreditnega tveganja v

²² Med marcem 2020 in septembrom 2021 je dividende v skupni vrednosti 2,9 milijarde EUR izplačalo 925 manj pomembnih institucij.

²³ Z direktivo o kapitalskih zahtevah je bil uveden koncept maksimalnega zneska za razdelitev, ki od nadzornikov zahteva, da samodejno omejijo razdelitev dobička, če skupni kapital banke ne dosega vsote zahtev glede blažilnika v okviru prvega stebra, drugega stebra in direktive o kapitalskih zahtevah.

bankah, ki so bile nadzornikom pred pandemijo zaradi nizkih deležev slabih posojil²⁴ (npr. razlike v politikah kreditnega tveganja za restrukturiranje, opredelitvah majhne verjetnosti plačila in oblikovanja rezervacij) manj izrazite. Ukrepi, sprejeti za odpravo teh vrzeli, bodo v prihodnosti še naprej področje, na katerem se bodo izvajali okrepljeni nadzorni ukrepi.

4.3 Tveganja na področju IKT in kibernetiska tveganja

Med tveganji, ki so se pojavila v zadnjih petih do desetih letih po povečani digitalizaciji finančnih storitev in eksponentni rasti količin podatkov, ki jih uporabljajo banke, je izboljšanje nadzora tveganj na področju IKT in kibernetiskih tveganj prednostna naloga programa nadzora. Kibernetiska tveganja in tveganja zunanjega izvajanja se omenjajo kot dve najpomembnejši temi. EMN je to priznal, pri čemer je nadzor tveganj na področju IKT/kibernetiskih tveganj opredelil kot kratko- do srednjeročno prednostno področje.

Pregled je pokazal, da ima EMN zadostna formalna nadzorna pooblastila za obravnavanje tveganj na področju IKT/kibernetiskih tveganj, še toliko bolj pa s prihodnjo uredbo o digitalni operativni odpornosti. Okvir za nadzor tveganj na področju IKT in kibernetiskih tveganj se glede na doslej zaznane kibernetiske napade zdi ustrezen. Za predložitev načrtov za okrevanju v obdobju 2022–2023 je bil zahtevan scenarij kibernetiskega tveganja, za leto 2024 pa se preučuje možnost stresnega testa kibernetiskega tveganja, da se oceni stopnja pripravljenosti bank na kibernetiske incidente.

Banke oddajajo storitve IT v zunanje izvajanje, kar vzbuja pomisleke glede tveganj koncentracije (odvisnost od majhnega števila ponudnikov), zanašanje na subjekte znotraj skupine v tretjih državah (zaradi morebitnih geopolitičnih tveganj) in tveganja nastanka verig dejavnosti, oddanih v zunanje izvajanje. ECB je zato pomembne institucije pozvala, naj vsako leto predložijo evidenco vseh svojih dogovorov o zunanjem izvajanju. Namen je ECB zagotoviti informacije, potrebne za oceno tveganj, ki izhajajo iz dogovorov o zunanjem izvajanju, s končnim ciljem, da se v vseh pomembnih institucijah vzpostavijo trdnejše ureditve zunanjega izvajanja. Poleg tega lahko ECB in pristojni nacionalni organi izvajajo horizontalne analize tveganj zunanjega izvajanja. To skupnim nadzorniškimi skupinam omogoča, da med seboj primerjajo tveganja svojih bank pri zunanjem izvajanju in na splošno ocenijo povezave finančnega sektorja s tretjimi ponudniki storitev ter morebitno tveganje koncentracije na ravni institucij in sektorja. Prva predložitev je bila izvedena julija 2022, ECB pa je že zaključila svojo prvo horizontalno analizo. To bo prispevalo k prihodnjim nadzornim dejavnostim.

V zvezi s sodelovanjem med ECB in pristojnimi nacionalnimi organi je bilo v pregledu ugotovljeno, da je sodelovanje dobro. Številni pristojni nacionalni organi so pohvalili delo mreže EMN na področju kibernetiskega tveganja, kjer si pristojni nacionalni organi in ECB redno izmenjujejo informacije. Nekateri pristojni nacionalni organi so navedli, da bi bilo mogoče okrepiti vlogo ECB pri nadzoru nad manj pomembnimi institucijami na tem področju, na primer z razvojem dobrih praks za manj pomembne institucije. ECB bi lahko na začetku nove pobude za pomembne institucije zagotovila tudi dodatna pojasnila, če naj bi se po

²⁴ Opozoriti je treba, da je ECB pred izbruhom pandemije izvedla več nadzornih pobud, da bi olajšala zmanjšanje in preudarno upravljanje obsega slabih posojil v bančnem sektorju EU. Zagotovila je nadzorne smernice o ustreznih razvrstitvi, upravljanju in oblikovanju rezervacij za slaba posojila. Določila je tudi nadzorniška pričakovanja za posamezne banke glede oblikovanja rezervacij za slaba posojila. Na splošno je strategija ECB za slaba posojila prispevala k zmanjšanju slabih posojil v bančnem sektorju EU.

pričakovanih pristojnih nacionalnih organov razširila tudi na nadzor nad manj pomembnimi institucijami.

Ena od osrednjih tem, ki so se pojavile pri pregledu, je bilo pomanjkanje virov IKT, virov v zvezi s kibernetским tveganjem in strokovnega znanja v nadzorniški skupnosti na ravni pristojnih nacionalnih organov in ECB. Glede na konkurenco drugih udeležencev na trgu pri privabljanju talentov na tem področju je lahko zaposlovanje strokovnjakov težavno. Usposabljanje osebja v ECB in pristojnih nacionalnih organih je pomembno, vendar bo le delno rešilo to težavo.

4.4 Podnebne spremembe

Zaradi pomena tveganj, povezanih s podnebnimi spremembami, za stabilnost finančnega sistema in posledično za bonitetni nadzor je EMN s sprejetjem več nadzornih pobud znatno povečal svojo udeležbo na tem področju. Te pobude, ki so bile izvedene veliko pred podobnimi ukrepi, ki so jih sprejeli nadzorniki v večini drugih jurisdikcij zunaj EU, so primeri prilagodljivosti EMN in njegove sposobnosti za proaktivno reševanje nastajajočih izzivov v zvezi z nadzorom. To prispeva k temu, da se EMN na splošno dojema kot vodilna sila na tem nastajajočem področju tveganja.

Biti v ospredju nadzornih prizadevanj na področju tveganja podnebnih sprememb pomeni poiskati ustrezne rešitve za številna globalna vprašanja, s katerimi se običajno ne srečujemo pri obravnavanju tradicionalnih tveganj. Ta vprašanja vključujejo v prihodnost usmerjeno naravo tveganj, povezanih s podnebjem, ter pomanjkanje zlahka dostopnih, podrobnih in primerljivih podatkov.

Da bi pomagal to ublažiti, je EMN leta 2020 v obliki navodil določil nadzorniška pričakovanja glede tega, kako bi morale banke preudarno upravljati in pregledno razkrivati tveganja, povezana s podnebjem. ECB je ocenila skladnost s temi pričakovanji, vendar so morale banke izvesti tudi samoocenjevanje. ECB za dopolnitev teh trenutnih ocen redno objavlja najnovejše informacije o napredku, ki so ga banke dosegle pri razkrivanju podnebnih in okoljskih tveganj, s čimer udeležencem na trgu zagotavlja primere dobrih praks. Poleg tega je ECB leta 2022 izvedla stresni test podnebnega tveganja, da bi ocenila, kako so banke pripravljene na obvladovanje finančnih in gospodarskih pretresov, ki izhajajo iz podnebnih tveganj. To je banke spodbudilo tudi k dejavnemu zbiranju podatkov in določitvi približkov v zvezi z njihovo izpostavljenostjo. Rezultati kažejo, da banke trenutno nimajo zanesljivih okvirov za stresne teste podnebnih tveganj in nimajo ustreznih podatkov. Poleg tega je ECB leta 2022 opravila tudi prve inšpekcijske preglede na kraju samem, usmerjene v podnebna tveganja.

V pregledu EMN je bilo poudarjeno dobro sodelovanje med ECB in pristojnimi nacionalnimi organi na področju tveganj, povezanih s podnebnimi spremembami. Kot primer dvosmerne izmenjave informacij in sodelovanja na področju tveganj, povezanih s podnebjem, je ECB izkoristila ustrezne nadzorniške prakse, ki jih nekateri pristojni nacionalni organi že izvajajo, in jih razširila na celoten EMN. To je spodbudilo nadaljnji dialog in posledično soglasje o dobrih praksah. Pristojni nacionalni organi so med pregledom na splošno priznali kakovost in obseg sodelovanja pri teh temah. Na splošno so pristojni nacionalni organi zelo zadovoljni s sprejetim nadzornim pristopom ter se strinjajo, da je treba sprejeti postopen pristop k tveganjem, povezanim s podnebjem, da bi se stalno ozaveščalo o teh tveganjih v sektorju in doseglo zahtevane spremembe.

ECB je pristojne nacionalne organe podprla z zagotavljanjem programov usposabljanja. Vzpostavljene so bile tudi horizontalne skupine in skupna mreža, namenjena podnebnim tveganjem. Pristojni nacionalni organi so jih uporabili za zagotavljanje informacij o produktih ECB, povezanih s podnebjem, kot so navodila glede nadzorniških pričakovanj in vzpostavitev stresnega testa podnebnih tveganj iz leta 2022. ECB je pristojnim nacionalnim organom dala tudi priložnost, da manj pomembnim institucijam omogočijo sodelovanje pri nekaterih njihovih dejavnostih, na primer pri tematskem pregledu podnebnih in okoljskih tveganj za leto 2022.

Hkrati so nekateri pristojni nacionalni organi pripravili in objavili svoje smernice o okoljskih, socialnih in upravljaljskih tveganjih za nadzorovane manj pomembne institucije, ki dopolnjujejo smernice ECB za pomembne institucije. Čeprav pri pregledu ni bilo poudarjeno, da je to privedlo do precej različnih pričakovanj v zvezi z manj pomembnimi institucijami, je bilo ugotovljeno, da kljub številnim ukrepom, ki jih je sprejela ECB – v navodilih glede tveganj, povezanih s podnebjem, na več okroglih mizah o nadzoru tveganj, povezanih s podnebjem, ter pri pregledu stanja in primerjalni analizi pristopov pristojnih nacionalnih organov k nadzoru tveganj, povezanih s podnebjem –, obstaja mnenje, da bi se lahko usklajevanje med pristojnimi nacionalnimi organi pri njihovem pristopu k manj pomembnim institucijam na tem področju še izboljšalo; nezadostno usklajevanje na ravni manj pomembnih institucij lahko privede do različnih nadzorniških pričakovanj in praks v zvezi z manj pomembnimi institucijami. ECB bi lahko primerjala te nadzorniške prakse, da bi zagotovila nadaljnje usklajevanje nadzornih pristopov za to nastajajoče področje tveganja. Rezultat te primerjalne analize bi se nato lahko vključil v nadzorno metodologijo za manj pomembne institucije, da se zagotovi dosleden pristop k nadzorniškim praksam.

Skupne nadzorniške skupine so leta 2022 izvedle tematski pregled podnebnih in okoljskih tveganj ter pohvalile podporo, ki so jo prejele od horizontalnih funkcij v ECB, zlasti v zvezi s pregledom, ki se izvaja istočasno kot SREP. Pomemben naslednji korak bo vključitev podnebnih tveganj v redni SREP za zagotovitev, da nadzor podnebnih tveganj postane del rednega nadzornega postopka. V zvezi s tem si EMN prizadeva posodobiti svojo nadzorno metodologijo.

4.5 Preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma

Poleg neposrednega negativnega vpliva, ki ga imata pranje denarja in financiranje terorizma na družbo, lahko tako ravnanje tudi zmanjša zaupanje v posamezne banke in finančni sektor kot celoto, kar škoduje njegovemu ugledu ter lahko vpliva na njegovo stabilnost in pravilno delovanje. Kršitve zahtev glede preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma so bile pogosto povezane s pomanjkljivostmi pri notranjem nadzoru obvladovanja tveganj v bankah. Iz sklopa poročil²⁵ o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma, ki ga je Komisija objavila leta 2019, je jasno razvidnih več primerov nadzora, ki niso preprečili tveganj pranja denarja in financiranja terorizma.

Zato je bistveno, da bonitetni nadzorniki upoštevajo bonitetne posledice tveganj pranja denarja in financiranja terorizma ter da učinkovito sodelujejo z organi za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma. ECB mora pri izvajanju svojih nalog bonitetnega nadzora upoštevati

²⁵ [Report assessing recent alleged money-laundering cases involving eu credit institutions.pdf](#).

tveganja pranja denarja in financiranja terorizma z vidika bonitetne trdnosti nadzorovanega subjekta, saj mandat ECB omejuje dejstvo, da ECB ni nadzorni organ za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma.

Od zadnjega pregleda EMN je bilo z več spremembami zakonodaje EU dodatno pojasnjeno medsebojno delovanje bonitetnega nadzora ter nadzora nad preprečevanjem pranja denarja in financiranja terorizma, bonitetni nadzorniki pa so bili pooblaščen za ukrepanje v zvezi z informacijami glede preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma na področjih, kot so SREP, izdajanje dovoljenj ter ocene sposobnosti in primernosti²⁶.

ECB od leta 2019 zaradi zakonodajnih sprememb sistematično preučuje bonitetne posledice tveganj pranja denarja in financiranja terorizma v okviru SREP²⁷. Sklenila je večstranski sporazum s številnimi nadzorniki na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma iz kreditnih in finančnih institucij držav članic EGP, kar je prispevalo k večji izmenjavi informacij. Od leta 2019 je večstranski sporazum z ECB podpisalo več kot 50 nadzornikov na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma.

Poleg tega je ECB od zadnjega poročila Evropskega računskega sodišča o preprečevanju pranja denarja²⁸, v katerem so bile poudarjene nekatere zamude ECB pri sporočanju zadevnih informacij o pranju denarja in financiranju terorizma nadzornikom na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, izboljšala svoj postopek odločanja o izmenjavi informacij o pranju denarja in financiranju terorizma z nadzorniki na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma. Leta 2019 je ustanovila horizontalno enoto, ki se osredotoča na teme preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma z bonitetnega vidika ter deluje kot osrednja kontaktna točka za različne organe²⁹. Enota zagotavlja tehnično podporo ter skupno metodologijo v zvezi z vprašanji preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma za pomoč skupnim nadzorniškimi skupinam, kar zagotavlja boljše usklajevanje in dosleden nadzorni pristop³⁰. Horizontalna enota na primer zagotavlja seznam bonitetnih opozorilnih znakov, ki jih skupne nadzorniške skupine vključujejo v SREP, kar vodi k proaktivnemu razmisleku o bonitetnih posledicah morebitnih tveganj pranja denarja in financiranja terorizma pri bonitetnem nadzoru. Poleg tega zagotavlja podporo pri nadzoru nad manj pomembnimi institucijami v okviru nadzorne funkcije ECB.

ECB sodeluje tudi kot opazovalka v nadzornih kolegijih za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma. Kot je navedeno v poročilu EBA²⁶, tako sodelovanje zagotavlja dodatni kanal za izmenjavo informacij med ECB in nadzornimi organi za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma o tistih pomembnih institucijah, za katere so bili ustanovljeni taki

²⁶ Glej zlasti člena 91 in 97 direktive o kapitalskih zahtevah, kakor je bila spremenjena s peto direktivo o kapitalskih zahtevah.

²⁷ Izvajanje smernic SREP s strani ECB v letu 2019 izraža njen previden pristop k tveganjem pranja denarja in financiranja terorizma.

²⁸ ECB je po reviziji ERS uvedla poenostavljen postopek za izmenjavo informacij v okviru sporazuma o preprečevanju pranja denarja (glej poročilo [Prizadevanja EU za boj proti pranju denarja v bančnem sektorju so razdrobljena, izvajanje pa je nezadostno](#)).

²⁹ Organi za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma ter finančnoobveščevalne enote.

³⁰ Nove smernice EBA za SREP zagotavljajo tudi dosleden in usklajen nadzorni pristop k tveganjem pranja denarja in financiranja terorizma ([Guidelines for common procedures and methodologies for the supervisory review and evaluation process \(SREP\) and supervisory stress testing \(Smernice o skupnih postopkih in metodologijah za proces nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja \(PNPO\) ter nadzorniškega stresnega testiranja\) | Evropski bančni organ](#)).

kolegiji. Poleg tega ECB kot bonitetni nadzornik prispeva v zbirko podatkov EBA o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (EuReCA).

Vendar je na tem področju še vedno potreben napredek pri usklajevanju nadzornih pristopov k tveganjem pranja denarja in financiranja terorizma. Glede na to, da ima vsak organ za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma svojo metodologijo za ocenjevanje tveganj pranja denarja in financiranja terorizma, mora ECB obravnavati različne metodologije. To lahko poveča tveganje nedoslednosti pri tem, kako se obravnavajo tveganja pranja denarja in financiranja terorizma ter kako se njihove bonitetne posledice odražajo v nadzorovanih subjektih.

Za odpravo teh pomanjkljivosti je Komisija predlagala³¹ ustanovitev organa EU za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma (AMLA), ki bi imel osrednjo vlogo pri krepitvi sodelovanja in lažšanju izmenjave informacij med vsemi udeleženi nadzornimi organi, kar bi po potrebi privedlo do nadaljnjih izboljšav glede tega, kako se bonitetne posledice tveganj pranja denarja in financiranja terorizma odražajo v bonitetnem nadzoru.

5. Vpliv EMN na delovanje notranjega trga

Dokončanje bančne unije ostaja ena od prednostnih nalog politike EU. Z vzpostavitvijo EMN in enotnega mehanizma za reševanje je bil že dosežen znaten napredek pri doseganju bolj enotnega bančnega trga. Vzpostavljena sta bila za reševanje težav, ki so bile poudarjene v prejšnjih finančnih krizah. V nekaterih primerih je to privedlo do delitve celovitih čezmejnih bančnih skupin na nacionalni ravni, da bi se bančne krize upravljale z nacionalnimi viri. EMN je vzpostavil močan bančni nadzor za celotno bančno unijo, kar prispeva k odpravljanju razdrobljenosti bančnega trga in uresničevanju pravih evropskih interesov. Vendar so se vztrajni izzivi politike in politični izzivi pri dokončanju bančne unije doslej izkazali za oviro za vzpostavitev popolnoma učinkovitega notranjega trga za bančništvo.

Glede na navedeno je vpliv, ki ga lahko ima učinkovitost EMN na notranji trg, omejen. Dejavnosti centraliziranega bančnega nadzora, ki jih EMN izvaja od svoje ustanovitve, vključno z dejavnostmi v odziv na krize v zadnjih letih, je mogoče razumeti kot pomemben prispevek h krepitvi zaupanja med državami članicami z zagotavljanjem večje odpornosti bančnega sektorja EU in izboljšanjem sodelovanja na področju bančnega nadzora po vsej EU³². Izmenjave s pristojnimi nacionalnimi organi so dejansko pokazale jasen napredek pri njihovem vključevanju v postopek odločanja o nadzornih zadevah, boljši komunikaciji in sodelovanju pri opredelitvi prednostnih nalog in strategij nadzora ter boljše združevanje nadzornih virov za čezmejne inšpekcijske preglede. Poleg tega je EMN prispeval k učinkovitemu zmanjšanju tveganja v bančnem sektorju EU, saj je dosegel znaten napredek pri izboljšanju obvladovanja tveganja slabih posojil v bankah³³. Čeprav je EMN v zadnjih letih še naprej deloval bolje ter dozorel in se razvil kot institucija, njegov vpliv na nemoteno delovanje notranjega trga še vedno

³¹ [Predlog Komisije o ustanovitvi organa za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma.](#)

³² V zvezi s tem je ECB nedavno sprejela memorandum o soglasju s šestimi pristojnimi nacionalnimi organi EU, ki ne sodelujejo v EMN, kot je določeno v členu 3(6) uredbe o EMN.

³³ Po podatkih ECB se je obseg slabih posojil v bančnem sektorju EU od leta 2015 zmanjšal za 64 %. Povezava je na voljo tukaj: <https://www.bankingsupervision.europa.eu/press/speeches/date/2023/html/ssm.sp230208~4ee762ce05.en.html>.

omejujejo politični izzivi bančne unije. V praksi to pomeni določeno stopnjo segmentacije trga vzdolž nacionalnih meja in tudi omejeno konsolidacijo med bankami s sedežem v različnih državah članicah.

Eden od pomislekov, ki je bil izražen ob vzpostavitvi EMN, je bil osredotočen na tveganje, da bi lahko privedel do različnih vzorcev povezovanja med bankami v sodelujočih državah članicah in bankami v nesodelujočih državah članicah, kar bi povzročilo razdrobljenost notranjega trga. V praksi se ta pomislek ni uresničil, po eni strani zato, ker je vključevanje v bančni sistem v sodelujočih državah članicah še vedno nezadostno, po drugi strani pa zato, ker je bilo sodelovanje med ECB in pristojnimi organi v nesodelujočih državah članicah nemoteno, zlasti s kolegiji in izmenjavami informacij, podprtimi s trdnimi okviri (memorandumi o soglasju).

6. Sklepi

Analiza, ki je bila opravljena med pregledom in je predstavljena v tem poročilu, podpira mnenje, da se je EMN razvil v zrelo organizacijo, ki dobro deluje. V več kot osmih letih od njegove vzpostavitve je EMN dokazal, da je spoštovan nadzorni organ, ki je sposoben izpolniti svoj mandat, kot je določen v uredbi o EMN.

Od zadnjega pregleda EMN še naprej izboljšuje svoje nadzorniške prakse in nadalje krepi svojo avtoriteto. V zadnjih letih je razvil bolj usklajene, pregledne in primerljive nadzorniške prakse, na primer za določanje zahtev v okviru drugega stebra in smernic v okviru drugega stebra za banke, pa tudi za izvedene ocene sposobnosti in primernosti. Te izboljšave pozitivno vplivajo na tesno sodelovanje med ECB in pristojnimi nacionalnimi organi, kar je pomembna in edinstvena razsežnost EMN. Povratne informacije o tem sodelovanju, prejete med pregledom, so bile zelo pozitivne, v njih pa je bilo poudarjeno medsebojno zaupanje med ECB in pristojnimi nacionalnimi organi, vključno s tistimi, ki tesno sodelujejo v EMN. To pa EMN omogoča nadaljnji razvoj pristopa, ki temelji na tveganju, pri nadzoru, kot je razvidno iz preizkušanja SREP. Rezultat je učinkovitejše razporejanje virov.

Izkazalo se je tudi, da se je EMN sposoben hitro prilagoditi novim izzivom v zvezi z nadzorom in nepričakovanim neželenim dogodkom. V pregledu je bilo ugotovljeno, da je bil EMN, tudi s strani deležnikov v sektorju, na splošno pohvaljen za hiter in prožen pristop k reševanju izzivov, ki so bili posledica krize zaradi COVID-19. Hkrati je EMN dokazal, da je proaktiven in sposoben v prihodnost usmerjenega pristopa k bančnemu nadzoru, kot je razvidno iz njegovih prizadevanj na področju tveganj, povezanih s podnebjem.

V pregledu so bila poudarjena tudi nekatera področja, na katera se bo treba še naprej osredotočati. Prvič, EMN se srečuje z izzivi glede razpoložljivosti znanj in spretnosti, ki so potrebni za izvajanje nadzora na visoko specializiranih področjih. To omejuje možnost dajanja prednosti delu na področjih, kot so tveganja na področju IKT in kibernetika tveganja ter ocene notranjih modelov. Drugič, v ugotovitvah pregleda je bil poudarjen pomen zunanjega komuniciranja in sodelovanja. Čeprav se je preglednost pri nadzorovanih subjektih v zvezi z nadzornimi pobudami izboljšala, je komunikacija z ustreznimi deležniki še naprej pomembna za zagotovitev, da bodo razumeli pričakovanja in rezultate, za katere si prizadevajo nadzorniki. V zadnjih letih je EMN vložil veliko truda tudi v sodelovanje z drugimi nadzornimi organi, kot so enotni mehanizem za reševanje, Evropski bančni organ, organi za preprečevanje pranja

denarja, nebančni nadzorniki in nadzorniki iz tretjih držav. V ta namen je EMN z mnogimi med njimi sklenil memorandume o soglasju. V prihodnjih letih bo pomembno zagotoviti njihovo učinkovito uporabo, zlasti v zvezi s sodelovanjem z nebančnimi nadzorniki, kar bo prineslo boljše rezultate nadzora. Tretjič, zadnje področje, ki mu bo treba nameniti dodatno pozornost, vendar EMN nanj ne more sam vplivati, se nanaša na uskladitev nekaterih zakonodajnih področij. Pri pregledu so bile poudarjene težave, s katerimi se EMN srečuje na področjih ocenjevanja sposobnosti in primernosti, pooblastil glede sankcioniranja ter preprečevanja pranja denarja, kjer je EMN v veliki meri odvisen od nacionalnega prava. Za nadzor bi bil koristen bolj usklajen pravni okvir, saj bi obravnaval pomisleke glede neenakih konkurenčnih pogojev v okviru EMN.

Na splošno pri pregledu niso bila opredeljena področja, na katerih bi bile v tej fazi potrebne večje spremembe uredbe o EMN. Komisija na podlagi spoznanj, pridobljenih med pregledom, ugotavlja, da je nadzorni steber bančne unije zdaj dobro uveljavljen in deluje učinkovito. Zato bi moral spodbuditi zaupanje v priložnosti, ki bi jih lahko zagotovila dokončana bančna unija, tudi za notranji trg.